TINE SA
Postboks 7 Kalbakken, 0901 OSLO
Telefon: 22 93 88 00
E-post: firmapost@tine.no www.tine.no

Landbruksdirektoratet
Postboks 8140 Dep
0033 Oslo
Att: Marit Jerven og Mari Holteberg Vold

Dato: 24. mai 2022
Deres ref: 22/3489

HØRING – FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM SATSER I PRISUTJEVNINGSORDNINGEN FOR MELK OG SATSER FOR PRODUKSJONSFLØTE OG TILVIRKNINGSVERDI PÅ SMØR

TINE viser til Landbruksdirektoratets brev datert 1. april 2022 vedrørende ovennevnte samt TINEs brev til Landbruksdirektoratet datert 15. februar 2022 og 29. mars 2022. Brevet i februar var svar på spørsmål fra Landbruksdirektoratet om muligheter for målprisuttak etc, mens brevet i mars inneholdt en oppdatering av estimerte innfraktkostnader.

Landbruksdirektoratets forslag til satsendringer i brev av 1. april 2022 gir en økning i avgift/reduksjon i tilskudd på 15 øre/liter for drikkemelk til dagligvare og industriprodukter. For ost til dagligvare reduseres tilskuddet med 12 øre/liter. Dette er svært høye satsendringer. Disse kommer i tillegg til målprisøkningen for industri og forbruker, men i motsetning til målprisen, gir satsendringene ingen inntektsvekst for melkeprodusentene.

For biproduktene er det foreslått en økning i produksjonsfløteverdien på 50 øre/liter til 23 kroner/liter. Videre å redusere tilskudd til smør til dagligvare med 50 øre/liter, mens tilskuddet til fløte til smør til industri reduseres med 30 øre/liter.

Grunnlaget for satsendringene ligger i hovedsak i fallende forbruk av drikkemelk, hvilket betyr synkende inntektsgrunnlag i prisutjevningsordningen. I tillegg kommer økningen i de konkurransepolitiske tilskudd.

TINEs viktigste anbefalinger er at:

- Det ikke bygges en likviditetsreserve i kommende jordbruksavtaleår
- Inntransportdekningen økes for å opprettholde 80/20 fordelingen mellom melkeprodusentene og prisutjevningsordningen
- Satsen til fløte til smør til industri reduseres med 50 øre i tillegg til Landbruksdirektoratets forslag
- Mysesatsen økes med 50 øre/liter
- Satsene i prisgruppe 2 og 3 (henholdsvis melk og ost til dagligvare) nedjusteres så mye som mulig i forhold til forslaget fra direktoratet
- Istedenfor å øke tilskuddet i prisgruppe 4 (industriprodukter) i forhold til forslaget er en økning i råk-tilskuddet til industriost et mer egnet virkemiddel.

Det vises for øvrig til at de nyeste prognosene viser at etterspørselen etter melk og ost vil falle mer enn det tidligere prognoser tilsier.

Likviditeten i ordningen

I inneværende jordbruksavtaleår er likviditeten bygd ned på grunn av fallende forbruk av drikkemelk. Landbruksdirektoratet foreslår å øke likviditeten i ordningen med nesten 105 mill. kroner. Det tilsier alene omtrent 7 øre/liter melk, eller omtrent halvparten av de foreslåtte justeringene for melk og ost.

TINE mener at to forhold tilsier at det ikke er tiden for å bygge likviditet i ordningen nå. Det ene er den svært krevende situasjonen norske bønder er i. Det andre er prosessen rundt de konkurransepolitiske tilskuddene, Hurdalserklæringen og at Landbruksdirektoratet har avslått distribusjonstilskudd til de som fram til nå har vært mottakere av slike tilskudd. Vedtaket gjaldt fra november 2021.

Hvis det er behov for å tilføre ordningen midler, så bør det komme fra statsbudsjettet.

Inntransportdekningen

I satsene er det ikke tatt hensyn til at det blir mer kostbart å transportere melk fra bonde til noteringspunkt/meieri. Det betyr at hele kostnadsøkningen blir liggende på bonden og at man går bort fra prinsippet om innfraktkostnadene skal fordeles 80/20 mellom prisutjevningsordningen og bonde. Å ikke øke innfrakttilskuddet gir melkeprodusentene en merbelastning på ca 4 øre/liter melk.

Økte inntransportkostnader skyldes både økte drivstoffkostnader og at det hos hver bonde skal hentes inn litt mindre melk fordi melkemengden går ned. Avstander og stoppkostnader endrer seg imidlertid lite, jfr. brev av 29. mars 2022 med forventet utvikling i inntransportkostnader på ca. [redacted] utover budsjett.

TINE mener at av hensyn til melkeprodusentenes økonomi bør inntransporttilskuddet øke, slik at maksimalt 20 prosent av inntransportkostnaden dekkes av melkeprodusentene. Hvis en økende andel av inntransportkostnaden skal belastes melkeprodusentene, så vil det også påvirke insentivet til å opprettholde melkeproduksjon i hele landet. Hvis 80/20 fordelingen skal opprettholdes må innfrakttilskuddet øke utover Landbruksdirektoratets forslag.

Videre er det svært viktig å holde kostnadene i prisutjevningsordningen så lave som mulig for å holde norsk melk konkurransedyktig. Minstesatsene i inntransportdekningen fører til at det i noen kommuner gis en dekning som er større enn den andelen av kostnadene inntransportdekningen er ment å dekke. Systemet med minstesatser bør derfor fjernes.

Forslag til justering av satsene

På grunn av forventet knapphet på fløte både i 2. halvår 2022 og 1. halvår 2023 og høye priser internasjonalt, foreslås å redusere satsen på fløte til smør til industri (B3) med inntil 50 øre mer enn det Landbruksdirektoratet har foreslått. Tilskuddet i denne gruppa er redusert over flere år, men vesentlig mindre enn i gruppa for smør til dagligvare.

Avgiften for myse til ost har vært uendret i flere år. TINE foreslår at denne satsen justeres med 50 øre/liter, noe som vil justere inntektene i prisutjevningsordningen med ca. 27 millioner kroner.

TINE mener midler fra å fjerne likviditetsoppbyggingen og endring i mysesatsen, bør brukes til:

1. Økning i inntransporttilskuddet for å holde på 80/20-fordelingen
2. Tilskuddet til ost til dagligvare
3. Reduksjon i avgift til drikkemelk til dagligvare.

For å holde kostnadene i prisutjevningsordningen så lave som mulig, har TINE siden 2016 påpekt at ost til industri bør være i en egen prisgruppe, og ikke sammen med tørrmelk, jfr. at behovet for disse produktene er svært ulikt. En økning i tilskuddet til industri gir en kostnadsøkning i prisutjevningsordningen som er større enn nødvendig. En økning i råk-tilskuddet til industriost vil være mer målrettet, og derfor et bedre egnet virkemiddel.

Prognosene

Som nevnt tilsier de siste etterspørselsprognosene en ytterligere nedgang fra februarprognosene både for melk og ost, jfr. møte 12. mai 2022 med Arne Langødegård og Knut Berg fra Landbruksdirektoratet og Fredrik Mørch Brekke og Lise Sandsbråten fra TINE.

TINE har ikke øvrige merknader til høringen. Dersom det er behov for avklaringer, kan Lise Sandsbråten kontaktes på e-post: lise.sandsbraten@tine.no eller tlf: 99350360.

Med vennlig hilsen
TINE SA

Lise Sandsbråten
Fagsjef TINE Politikk og Samfunnskontakt